

7 Hukassa kuussa

Opiskeluympäristön luominen

Materiaali: “Hukassa kuussa”- monisteet (1 jokaiselle ja lisäksi yksi ryhmää kohti), “Ongelman ratkaisua edistäviä tekijöitä”- monisteita 1/ryhmä, (fläppi)taulu, tusseja,

piirtoheitin

Fyysinen ympäristö: Mieluiten tila, jossa ainoastaan tuolit.

Ryhmäjako: 8–10 hengen ryhmät sattumanvaraisesti (ks. liite 2)

Aikavaraus: noin 50 min

Lämmittely

Seisotaan tai istutaan piirissä ja mietitään hetki yksin, mitä odotan hyvältä ongelmanratkaisutilanteelta; itseltä ja muilta. Joku aloittaa kertomalla yhden tavoiteltavan asian. Hän antaa vuoron seuraavalle joko heittämällä esim. (paperi)pallon tai sanomalla jonkun etunimen.

Tavoitteiden määrittäminen

Kouluttaja ilmoittaa, että tämän tunnin/jakson tavoitteena on tutustumisen ja ongelmanratkaisun lisäksi perehtyä hyvin toimivan opiskeluryhmän/tiimin rakentamiseen ja tunnusmerkkeihin.

Opiskeluvaihe

A) Kouluttaja kertoo “Hukassa kuussa”- monisteen yläosassa olevan tilanteen kaikille ja ilmoittaa, että ryhmän yhdessä tapahtuvaa emäalukselle siirtymistä varten tulee esineet laittaa tärkeysjärjestykseen.

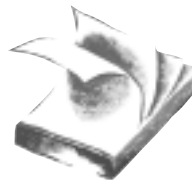
B) Kouluttaja jakaa “Hukassa kuussa”- monisteet jokaiselle. Kukin laittaa yksin esineet tärkeysjärjestykseen. Aikaa 10–15 min.

C) Kouluttaja jakaa ryhmille “Miten pääsisimme yksimielisyyteen”- monisteet ja pyytää yhtä ryhmän jäsentä lukemaan sen hiljaisella äänellä koko ryhmälle.

D) Ryhmä keskustelelee tilanteesta ja päättää mukaan otetta-

vien esineiden järjestyksen. Järjestys merkataan ryhmän koontimonisteelle, jonka kouluttaja on jakanut ryhmälle. Aikaa annetaan noin 20 min.

E) Kouluttaja näyttää kalvolta NASA:n asiantuntijoiden määrittelemän tärkeysjärjestyksen. Kukin laskee omat pisteensä siten, että **poikkeama** NASA:n järjestyksestä on kunkin osion virhepistemäärä. Täten esimerkiksi, jos yksilö on laittanut ylimpänä olevan “tulitikkulaatikon” sijalle 8 ja NASA:n vastaus on 15, tulee virhepistemääräksi 7. Kaikkien 15 kohdan poikkeamien summa on yksilön saama pistemäärä. Samalla tavalla lasketaan ryhmän saama pistemäärä. F) Jokainen ryhmä kirjaa kunkin sen jäsenen saaman pistemäärän alakkain fläpille sen vaampaan reunaan ja laskee niiden keskiarvon, mikä merkitään selvästi näkyviin. Ryhmän saama pistemäärä merkitään neliöön fläpin oikeaan reunaan. Fläpit kiinnitetään seinälle tarkastelua varten.

Kokemusten jakaminen

A) Kouluttaja pyytää ryhmiä tarkastelemaan tuloksia ja tekemään niiden perusteella johtopäätöksiä. Todetaan, että ryhmän pistemäärä on parempi kuin sen yksilöiden pistemäärien keskiarvo. Havaitaan myös, että

tuskin kenenkään yksilön saama pistemäärä on parempi kuin ryhmän pistemäärä. Päätellään yhdessä, mistä tämä johtuu. Jos joku on saanut selkeästi paremman tuloksen kuin ryhmä, keskustellaan siitä, miten häntä kuunneltiin ryhmässä. Mistä tämä voisi johtua?

B) Opiskelijat pohtivat ryhmissään muutaman minuutin ajan sitä miltä tehtävä ja sen tekeminen heistä tuntui ja mitä he huomasivat itsessään ja ryhmässään. Edistikö yhdessä tekeminen ratkaisun löytämistä? Kouluttaja kiertelee kuuntelemissa ryhmien keskusteluja ja nostaa muutamissa ryhmissä esille joitain tärkeitä huomioita yhteiskeskustelun viritäjäksi.

C) Käydään keskustelua yhdessä ja kootaan ryhmissä nouseita ajatuksia. Todetaan mm., että ryhmässä oli vaikeaa päästä yksimielisyyteen ratkaisusta. Jotkut ehkä havaitsivat, että ratkaisu alkoi löytyä nopeammin, kun ryhmä sopi pelisäännöksi esim. sen, että valitaan ensin tärkeimmät ja sitten lähdetään liikkeelle vähiten tärkeimmistä. Pohditaan myös muita havaintoja, jotka nousivat ryhmän työskentelystä. Miten esim. johtajuus ilmeni?

D) Tehdään johtopäätöksiä työskentelystä ja pohditaan miten vastaava kokemus liittyy esimerkiksi työyhteisöissä tapahtuvaan päätöksentekoon. Mitä eväitä tästä harjoituksesta sai hyvän tiimin rakentamiseen? Todetaan, että tästä harjoituksesta löytyi monia toimivan tiimin rakentamisen peruselementtejä, kuten yhteinen päämäärä, pelisäännöistä sopiminen, erilaisuuden hyväksyminen ja kunnioittaminen, kaikkien osapuolten tasa-arvo ja kuuleminen. Mitä johtopäätöksiä tästä voi tehdä jatkoa ajatellen?

Tavoitteiden arviointi

Ryhmäkohtainen arviointi

Mitä opimme tällä tunnilla? Miten työskentelymme poikkesin perinteisestä ryhmätyöstä. Miten ryhmämme toimi? Mitä voisi vielä parantaa ryhmän toiminnassa?

Yhteinen arviointikeskustelu

Miten työskentely mielestänne sujui? Osallistuivatko kaikki? Miksi? Mitä kannattaa jatkossa huomioida tai tehdä toisin?

Johtopäätösten tekeminen ja jatkon suunnittelu

A) Mitä työskentely opetti jatkossa tapahtuvaa opiskelua ajatellen? Mitä haluaisimme jatkossa oppia asiasta lisää?

B) Päätetään yhdessä jatkotoimenpiteistä, joilla pyritään kehittämään ryhmässä työskentelyä ja ongelmanratkaisua. Pohditaan, olisiko joku ryhmä tai jotkut opiskelijat valmiit vetämään jonkin ongelmanratkaisuharjoituksen osana jotain tuntia. Päätetään asiasta.

HUKASSA KUUSSA

Kuulut avaruusmatkan miehistöön, jonka pitäisi suunnitelmien mukaan kohdata emäalus kuun valoisalla puolella. Teknillisen vian vuoksi aluksen täytyi laskeutua paikkaan, joka sijaitsi 300 km:n päässä "kohtauspaikalta". Laskeutumisen aikana suuri osa aluksen koneistoa rikkoutui. Koska Sinun täytyy päästä emäalukseen jäädäksesi eloon, ensimmäinen tehtäväsi on valita ryhmäsi kanssa tapahtuvaa 300

km:n marssia varten tarvittavat varusteet. Alla on lista niistä 15 välineestä, jotka eivät vioittuneet laskeutumisen aikana. Valitse niistä tärkeimmät varusteet matkalle emäalukseen. Anna 1 piste kaikkein tärkeimmälle esineelle, 2 seuraavaksi tärkeimmälle ja niin edelleen aina vähiten tärkeään asti, joka saa 15 pistettä.

	Oma vastaus	Pisteet	Ryhmän vastaus	Pisteet
tulitikkulaatikko				
ruokatiiviste				
15 metriä nailonköyttä				
laskuvarjosilkki				
aurinkovoimalla toimiva kannettava lämmitin				
kaksi 45 kaliiberin pistoolia				
laatikko maitojauhetta				
2 x 45 kg:n happisäiliöitä				
tähtikartta (kuun asemasta käsin)				
itsetäyttyvä pelastuslautta				
magneettinen kompassi				
22 litraa vettä				
merkkisoihtuja				
ensiapulaatikko, jossa injektioneuloja				
aurinkovoimalla toimiva lyhytaaltolähetin				
	Yhteensä		Yhteensä	

(Harjoituksen muokkaus Pasi Sahlberg)

HUKASSA KUUSSA

Oikeat vastaukset

	NASA:n vastaus	Perustelu
tulitikkulaatikko	15	tarvitaan vähän tai ei ollenkaan
ruokatiiviste	4	päivittäiseen ravinnonsaantiin
15 metriä nailonköyttä	6	haavoittuneiden lastoitus, kiipeäminen
laskuvarjosilkki	8	suojaa auringolta
aurinkovoimalla toimiva kannettava lämmitin	13	hyötyä vain kuun valoisalla puolella
kaksi 45 kaliiberin pistoolia	11	voidaan rakentaa käyttövoimalaite
laatikko maitojauhetta	12	ravintoa, kun sekoitetaan veteen
2 x 45 kg:n happisäiliöitä	1	hengittämistä varten välttämätön
tähtikartta (kuun asemasta käsin)	3	pääkeino suunnan löytämisessä
itsetäyttyvä pelastuslautta	9	voidaan käyttää halkeamien ylityksessä
magneettinen kompassi	14	kuussa hyödytön, koska ei magneettisia napoja
22 litraa vettä	2	korvaa hikoilussa menetetyn nesteen
merkkisoihtuja	10	avun kutsumiseksi, kun näkyvyys hyvä
ensiapulaatikko, jossa injektioneuloja	7	lääkkeet ja ruiskut hyödyllisiä
aurinkovoimalla toimiva lyhytaaltolähetin	5	voi yrittää ottaa yhteyttä alukseen

MITEN PÄÄSISIMME YKSIMIELISYYTEEN?

Vihjeitä yhteisen ratkaisun löytämiseksi

© Pasi Sahlberg

1. Vältä kiistelemästä oman mieleisesi järjestyksen puolesta. Esitä oma näkökantasi niin selkeästi ja loogisesti kuin mahdollista, mutta kuuntele muiden jäsenten reaktioita ja harkitse niitä huolellisesti ennenkuin tyrkytät omaa näkökantaasi.
2. Älä oleta, että jonkun täytyy voittaa ja jonkun täytyy hävitä, kun keskustelu joutuu umpikujaan. Etsi sensijaan kaikille osapuolille hyväksyttävissä olevaa seuraavaksi parasta vaihtoehtoa.
3. Älä muuta mieltäsi yksinkertaisesti vain, jotta vältettäisiin konflikti ja saavutettaisiin yhteisymmärrys ja harmonia. Kun yhteisymmärrys näyttää tulevan liian nopeasti ja helposti, ole epäileväinen. Tutki syitä ja varmista että jokainen hyväksyy ratkaisun periaatteessa samoista tai toisiaan täydentävistä syistä. Anna periksi vain sellaisille näkemyksille, joilla on objektiiviset ja loogisesti kestävät perusteet.
4. Vältä konfliktia vähentäviä tekniikoita kuten enemmistö päätöstä äänestämällä, keskiarvoja, kolikonheittoa tai kaupankäyntiä. Kun eri mieltä oleva jäsen lopulta myöntyy, älä katso, että häntä täytyy palkita antamalla hänen saada pitää oma päänsä jossakin myöhemmässä vaiheessa.
5. Mielipide-erot ovat luonnollisia ja odotettavissa olevia. Tarkkaa niitä ja yritä saada jokainen mukaan päätöksentekoprosessiin. Erimielisyydet voivat auttaa ryhmän päätöksentekoa, koska kun käsillä on laaja kirjo informaatiota ja mielipiteitä, on suurempi mahdollisuus, että ryhmä keksii vielä sopivampia ratkaisuja.

PALAUTTEEN ANTAMISEN PERIAATTEET (LIITTYY KORTTIIN 8)

- 1) Kohdistapa laute toimintaan, ei persoonaan.
- 2) Ilmaise havaintoja, ei tulkintoja ja uskomuksia.
- 3) Kuvaile, älä tuomitse.
- 4) Kuvaile tässä ja nyt tilanteita, älä abstrakteja "silloinkin siellä huomasin, että" -tilanteita.
- 5) Harkitse, onko palautteesi toiselle ihmiselle arvokas eli hänen tilannettaan hyödyttävä.
- 6) Valitse palautteen määrä.
- 7) Anna ideoita ja tietoja, älä neuvoja.
- 8) Valitse palautteen antamiseen sopiva paikka ja aika.
- 9) Tarkista, miten vastaanottaja on ymmärtänyt palautteen.